

ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ ДИТЯЧОГО ПРОСТОРУ НА ОСНОВІ ВИЗНАЧЕНИХ КРИТЕРІЇВ.

Швець Л.М., Єрмоленко А. , Варавіна В.

*Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова*

Головна мета дитячого інтер'єру виростити гармонійно розвинену особистість. При оформленні дитячого простору на першому плані завжди стоять рекомендації психологів і психотерапевтів. Саме ці фахівці наполягають на тому, що дитячий простір – це не просто приміщення в будинку, це простір, в якому величезний світ дорослих переломлюється і змінюється до масштабів, зрозумілих і зручних дитині. Обов'язково треба звернути увагу на те, що розвиваючий інтер'єр виховує естетичний смак у дітей.

Марія Монтессорі говорила: «Дитину виховує те, що його оточує».

Створення ігор, ігрових розвиваючих конструкторів - найсильніший спосіб активного формування фізичних, інтелектуальних та творчих здібностей дитини. Діти дуже люблять створювати гральний простір самі – різні фортеці і будиночки з подушок, а потім придумувати різні ігри.

Абсолютно необхідно організувати місце, де дитина буде малювати (мольберт, дошку на стіні або пофарбовану спеціальною фарбою для дощок частина стіни), а також ліпити, вирізати, клеїти - тобто займатися творчістю.

Дитячий інтер'єр повинен бути не тільки красивим, він обов'язково повинен бути грамотно спланований. Характерні особливості інтер'єру, перш за все проявляються у специфічній організації простору та його складових – величини, способів роздрібненості та поєднання, пластичності та конфігурації, зв'язку з оточенням.

На основі опрацьованої концепції створення дитячих центрів у ВНЗ, слід ретельно опрацювати особливості їх архітектурно-художнього формування.

Формулювання концепції та експериментальне навчальне проектування у 2015 році, дозволило визначити основні критерії дизайну ДЦ:

- **Доступність:** приміщення дитячого центру повинні знаходитися на першому поверху; центр повинен розташовуватися на відстані від активних комунікацій університету, але знаходиться поряд з

його центральним ядром; обов'язкове облаштування окремого санітарного вузла; облаштування дитячого майданчику;

- **Безпека:** використання в оформленні ДЦ безпечних конструкцій (надійність, міцність, стійкість, функціональність), екологічних матеріалів (натуральних і штучних), застосування ергономічного підходу в облаштуванні простору і окремих елементів ДЦ;

- **Виховання:** устаткування декількох зон ДЦ для активних ігор (батут, гойдалки, гірка, театр, рольові ігри і т.п.) і тихих ігор (малювання, пісочна анімація, конструювання, інтерактивні ігри, відео заняття, майстер-класи, арт-терапія, аудіо казки і т.п.) [1].

Зазначимо, що червоною стрічкою формотворення дитячого простору у ВНЗ є створення саме розвиваючого середовища дитинства – це система умов, що забезпечує можливість здійснення дитячої діяльності і передбачає ряд базових компонентів, необхідних для повноцінного фізичного, естетичного, пізнавального та соціального становлення особистості дитини. Одним з таких компонентів є матеріальний простір який формується завдяки архітектурно-художнім прийомом моделювання подібних об'єктів. Пропонується використовувати наступні прийоми формування: *сценарного підходу, стилістичної та кольорової єдності, екологічності та ергономічності*.

Особливості та різноманіття формування дитячих просторів базується на «сценарному» підході та асоціативній інтерпретації до їх проектування. При проектуванні кожної конкретної зони в дитячому центрі, в першу чергу, повинні враховуватися «сценарії»: функціональні процеси, заходи, можливі поведінкових моделі, властиві дорослим і дітям в цьому просторі. Так наприклад, інтер'єр, дитячих центрів має декілька сценарних варіантів: 1. Якщо навчальний заклад має профільну спеціалізацію, зокрема на прикладі ХНУМГ імені О.М. Бекетова – це міське господарство, звичайно може бути присутній образ міста, та його інфраструктури - міський транспорт, освітлення, благоустрій, не обов'язково відображати образ певного міста, можна застосовувати концептуальні архітектурно-художні засоби, асоціативні образи міста-майбутнього або чарівного міста, казкового світу; 2. З іншого боку, якщо установа не має певної спеціалізації, потрібно обов'язково віднайти цікавий образ, який може відображати певні тенденції дитячого світу – казки, мультфільми тощо. Проте, особливість саме таких дитячих центрів, у тому щоб не тільки надавати актуальні послуги та забезпечувати гендерну рівність у середовищі дорослих і дітей, а нести виховну роль для

наступного покоління саме орієнтацією спеціалізованого дитячого простору на життєві умови – чим займаються їх батьки, можливо, з чим пов'язано їх майбутнє?

Абстрактні форми, ритми, композиції можуть бути з успіхом використані в оформленні площини стін, стель, предметів меблів і устаткування. Крім того, стилізація дозволяє найбільш вдало вписати образні аспекти в архітектурне середовище. Стилізовані, спрощені форми, згідно з думкою психологів, набувають монументальності, більш естетичною цінністю, сприяють формуванню єдності всіх просторів [2].

Як зазначають провідні вчені зособливостей формування дитячих інтер'єрів (Н. А. Ковешникова, Л. М. Бойко, А. П. Бурова, М. М. Галяпа, Л. В. Фоменко та інші), колір в дитячих інтер'єрах грає вирішальну роль. Він чинить сильний вплив на емоційний стан дитини. Поєднання кольорів і відтінків повинні бути гармонійними, щоб з дитинства виховувати у дитини смак і кольорове сприйняття. Вибираючи кольори оздоблювальних матеріалів, слід орієнтуватися на пастельну гаму: світло-зелені, ніжно-рожеві, блідо-блакитні, жовті відтінки. Чим менша дитина, тим швидше він втомлюється від яскравих фарб. Звичайно, припустимі яскраві кольорові плями (це можуть бути елементи меблів та аксесуари) [3].

Кольоровий фон мікросвіту дитини поступово вводить його у соціально-образне середовище.

Вибираючи колір для фарбування стін, необхідно враховувати наступні особливості:

- світлий колір збільшує приміщення в об'ємі, створює відчуття легкості, чистоти, радості. Світлі меблі та інші деталі інтер'єру на фоні світлої стіни сприймаються м'яко або зливаються. Темні меблі різко контрастують, яскраві деталі інтер'єру чітко виділяються та першими привертають на себе увагу дитини. Світлий інтер'єр викликає у дитини стан емоційної рівноваги, може заспокоїти та розслабити.

- темний колір стін створює оптичну ілюзію, зменшує, звужує простір, вносить до інтер'єру відчуття тиші та спокою, захищеності. Але дитина, на відміну від дорослого, має відчуття замкненості, обмеженості простору, «тиснення», похмурого стану.

- «холодні» кольори стін (блакитний, сіро-блакитний, синій, колір «морської хвилі», бірюзовий, фіолетовий) оптично збільшують приміщення, згладжують кути. Приміщення, викрашене в холодні кольори,

створює відчуття прохолоди, глибини та тиші, разом з тим, може викликати у дитини відчуття спокою та розслабленості.

- «теплі» кольори (лимонний, жовтий, вохристий, помаранчевий, червоний, рожевий, фіолетовий, коричневий) оптично скорочують простір, створюють відчуття тепла та радості.

З іншого боку слід врахувати, що велика кількість темних поверхонь діє на дитину гнітюче.

Традиційними, співзвучними кольорами є: рожевий з зеленим, синій-жовтий-червоний, жовтий, бузковий, синій-оранжевий, пісочний, колір морської хвилі тощо.

Говорячи про колір дитячого столика або парти, слід вибирати нейтральний колір покриття або зелений. Фахівці з кольоротерапії переконані - відтінки зеленого добре впливають на зір, активізують розумову діяльність.

Грамотне використання властивостей кольору в інтер'єрі повинне створити ідеальне місце існування для дитини, що буде корегувати поведінку і сприяти його розвитку[3].

За кожним вдалим інтер'єром в основі лежать прості прийоми. По-перше, збалансоване колірне рішення з обмеженою кількістю кольорів. Для фонових поверхонь слід вибирати 2-3 головних відтінка. По-друге, не треба боятися функціональних елементів. Функціональні матеріали і компоненти неминучі в інтер'єрі. Наприклад там, де потрібно сховати комунікації на стелі, краще всього використовувати розбірний варіант – стелі то типу «армстронг»чи «грильято», зручна, коли треба організувати кондиціонування і вентиляцію, крім того, в інтер'єрі може виглядати досить нейтрально, утворюючи єдину безшовну поверхню чи текстурне чи кольорове зонування. Застосування такої стелі неминуче спричинить за собою більш мінімалістичне рішення меблів та інших компонентів інтер'єру. По-третє, єдине стилістичне рішення, повинно ґрунтуватися на обмеженому наборі форм і єдиному принципі їх формоутворення.

Безпека дитячого інтер'єру полягає в тому що він складається виключно з екологічно чистих та природних матеріалів згідно існуючих санітарних норм України [4].

При проектуванні Дитячих центрів слід приділяти ретельну увагу ергономіці простору, що включає такі прийоми:

- безпека та зручність підходу до меблів, відкривання шухлядок;
- велика площа активної зони, з мінімальною кількістю меблів;

- усе обладнання повинно відповідати мінімальним ергономічним параметрам в залежності від віку дітей.

Визначено, що прийоми формування інтер'єру дитячого простору на основі визначених критеріїв, є універсальним інструментом при формуванні аналогічних об'єктів. У продовженні даного дослідження планується ретельно визначити всі етапи проектного втілення та викласти у методичних рекомендаціях з формування даних об'єктів.

Література

1. Швець Л.М. Дитячий центр ХНУМГ ім. О.М. Бекетова в дизайн-проектах студентів-архітекторів. / Л.М. Швець // Гендерна політика міст: історія і сучасність: матеріали IV міжнар.наук.-практ. Конфер., Харків 6-7 жовтня 2015р. / [редкол.: Н.В. Бібік, Г.Г. Фесенко, З.О. Першай та інші]; Харків. Нац. Ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – Вип.5 – с. 323-325.
2. Сборник: «Оформление интерьеров и предметно-развивающей среды образовательных учреждений, реализующих образовательную программу дошкольного образования»/ [Рыжиков В.О, Даутов Е.Н., Харитонов Д.М., Стасюк А.Н., Якушева Е.Г., Катунина И.С., Баркова П.С., Дрюкова Н.В.]/ М., М.Г.Худ.-пром.Акад. имени С.Г. Строганова, 2013, 253с.
3. Шульська М. В. Особливості формування кольорового рішення в дизайні інтер'єру дошкільного дитячого закладу [Електронний ресурс] <http://www.stattionline.org.ua/>: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу <http://www.stattionline.org.ua/iskystvo/97/16727-osoblivosti-formuvannya-kolorovogo-rishennya-v-dizajni-inter-yeru-doshkilnogo-dityachogo-zakladu.html> (дата звернення 07.12.2015) – Назва з екрана.
4. Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16/para2#n14/> – Назва з екрана.